

Народ између опстанка и нестанка

04.07.2015. - Статистике су поразне и носе у себи трагичну истину о народу који је доживео велика страдања у модерној историји

„Сматрам извесним да су Трибали најстарији и највећи народ на целом свету”, записао је у првој књизи „Историје” византијски историчар Лаоник Халкокондил, који је живео од око 1425. до 1490. године.

У истој књизи наводи да су Трибали Сирбли, односно Срби, мада се за Халкокондила не може рећи да је заступао митоманске теорије о распрострањености и старини Срба кроз историју.

У давним књигама помиње се и готово неосвојиви град-тврђава Србија, чији се остаци налазе у близини планине Олимп, што је потврђивао и један грчки туристички бедекер штампан с почетка шездесетих година 20. века који смо својевремено имали у рукама.

Утврду којом је тада владао Прељуб, помиње и византијски цар Јован Кантакузин (1295–1383).

Поштовани читалац може се запитати какве везе имају Халкокондил и град Србија с темом о положају Срба данас у региону, због чега смо дужни одговор, формулисан у виду питања:

како ће о данашњим Србима бити писано за неких двеста-триста година, шта ће ти будући извештаји о Србима рећи и колико ће их набројати, на којим ће их комшијским територијама уопште бити?

Забрња данас

Данашњи извештаји сведоче да су Срби у региону на размеђи опстанка и нестанка.

Статистике су поразне и носе у себи трагичну истину о народу који је доживео велика страдања у модерној историји. Страдали су и многи други народи, али је у 20. веку непорециво документовано да су Срби били жртве геноцидних пројеката и у Првом и Другом светском рату, што је значило беспримерно уништавање егзистенцијалне супстанце једног народа, масовно, планирано усмрђивање његових припадника, уз паралелно подвргавање другим, „мекшим” формама геноцида – од проверавања до етничког чишћења и културне асимилације.

Током целог 20. века, док је било Југославије, смањиван је број Срба, њихових националних установа и школа у Мађарској, Румунији, Бугарској, Албанији...

Слично се догодило у много краћем периоду времена на територијама славодобитно проглашених, независних држава израслих на развалинама Југославије – у Словенији, Хрватској, Македонији, Федерацији Босне и Херцеговине, такође и у Црној Гори.

Аршини из времена хладног рата кројили су политику Београда тако да је мало-мало било постављано питање о судбини Словенаца у Италији и у Аустрији, Македонаца у Бугарској и у Грчкој, али је мало гласова било који су питали за судбину Срба у тим истим земљама, такође и у Румунији, где су хиљаде Срба страдале после 1948. године у пустарама Барагана. Мало се гласова питало и за судбину Срба у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, као и у Црној Гори.

Где год та питања нису постављана, данас је тамо Срба драстично мање него у време хладног рата, када су судбине малих народа, бачених у врео катао сукобљених суперсила, биле тек добродошао зачин којим моћни преко туђе грбаче потпаљују или смирују међусобне сукобе.

О процесима асимилације којима су Срби били подвргнути у околним земљама, док је било Југославије, сведочи море докумената.

О припреми терена који ће у драми разбијања те државе довести до тога да Срби буду протерани с територија на којима су вековима живели, докумената је такође небројано много.

Наизглед парадоксално, највише пажње у време Југославије посвећивано је Србима на Косову и Метохији, а на који је начин то чињено показала су потоња времена.

Поготово откако су и Косово и Метохија постали „окружење”, будући су једнострано проглашени „независним”, кроз убрзани процес коме је у темељу стајала брутална сила, доведена до врхунца у агресији НАТО-а 1999. године.

Освештавање спомен-костурнице на Забрњи 1937.

На Косову и Метохији формирана је нека врста гета за Србе, у коме су чест украс бодљикаве жице које подсећају на концентрационе логоре. О разним врстама терора над недужним светом да и не говоримо.

Режим успостављен на Косову и Метохији нека је врста логора и за Албанце, пошто без тога ова мисирски богата земља не би постала **пример беспримерне пљачке и отимачине, што не могу да скрију целофани политичке коректности и бриге за људска права.** Постмодерни наративи хуманитарне интервенције, сурови цинизам политике, радикално порицање етичких и правних начела, морали су да се ослоне на модерне технологије разарања и поробљавања, а отимачина Косова и Метохије остаје као непорецива илустрација те опскурне операције којом је човечанство ушло у трећи миленијум.

Из докумената одавно доступних, а и оних нових, јасно је да за ситуацију у којој се налазе Срби у региону нису одговорни само светски силници, него и незрели српски и југословенски политичари који су с тешкоћом, често крајње паланачки, гледали на свет око себе и на ход историје.

Ма колико слика о Србима у региону данас била туробна, њихов положај несумњиво може да буде бољи, под условом да Србија даноноћно брине о сваком припаднику свог народа ван своје територије.

И уз услов да челници Србије одговорно, зналачки користе политичке и дипломатске алате, умећа и аргументе, тако да их партнери из окружења уваже и да их поштују пре свега због истине коју ти аргументи у себи носе.

Од Триглава до Ђевђелије

Према попису становништва из 2002. године, у Македонији је живело приближно 36.000 Срба, највише око Куманова и северно од Скопља, према попису из 1994. године било је 39.620, а према попису из 1971. године 46.465 Срба.

О процесима асимилације сведочи чињеница да је школу на матерњем језику донедавно похађало само око 300 деце из српске заједнице у Македонији. Положај верујућих, православних Срба, знатно отежава спор Српске православне цркве и неканонске Македонске православне цркве.

Према попису становништва из 2002. године, у Словенији је живело 38.964 Срба, највише у Средњесловенској регији, а онда у Горењској. У односу на 1991. годину, број Срба смањен је за 17,19 одсто. Аутохтони Срби из Беле Крајине, који су почели да је насељавају око 1530. године, имали су од 1880. своју основну школу, која је укинута 1964. године, да би током деведесетих година 20. века најмање Срба у Словенији било баш у Белој Крајини.

Док Словенци у Србији имају статус националне мањине, такав статус немају Срби у Словенији, који су организовани у 13 удружења, а чији рад финансира Министарство за културу Републике Словеније.

Последњи пописи становништва у Албанији говоре о томе да је у протеклих 20 година најмање 100.000 Срба брисањем из матичних књига преобрађено у Албанце, уз наметање албанских имена и презимена. Остало их је још око 30.000.

Крајем 2014. године Срби нису имали школе на матерњем језику, национално изјашњавање им је забрањено, као и коришћење српских имена и презимена. Већ 80 година немају право на информисање на свом језику, нити имају право слободе вероисповести.

Слободан Кљакић,

политика